ANUL VII. ARAD, Marţi 11|24 Decemvrie 1918. Nr. 36.

ABONAMENTUL:
Pe un an . . 80·— Cor.
Pe jumătate an 40·— „
Pe 3 luni . . 20·— „
Pe o lună . . 7·— „
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . 100 franci
Telefon
pentru oraş şi interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERŢIUNILE
se primesc la administraţie. Mulţumite publice şi Loc deschis costă şirul 1 Cor. Manuscriptele nu se înapoiază.

Cum ne vom organiza?

Chestiunea cea mai capitală a oricărei activităţi colective e fără îndoială organizaţia. Ea e condiţia prealabilă însaş a oricărei funcţiuni de interes obştesc. Fără organizaţie, orice râvnă nobilă, toate gândurile frumoase se risipesc în pustiu, întocmai ca nişte isvoare intermitente în nisipul stepelor. Şi cu cât aparatul organizaţiei va fi creiat mai vast, mai rezistent şi mai circumstanţios, potrivit unor exigenţe de funcţionare pe cât de multiplă pe atât de armonică, cu atât nizuinţele obşteşti se vor realiza mai uşor şi mai desăvârşit, de forţa acestui aparat vivifiant.

In ultimile decenii ale vieţii noastre politice din fosta Ungarie, organizaţia a fost de multeori cenuşotca cauzei româneşti, însă fără ca starea ei de părăsire să fi învinovăţit totdeauna pe conducătorii neamului nostru, ci mai curând şi în mod absolut legitim pe acei cârmuitori tiranici ai noştri, din a căror încleştare abia acum ni-am desfăcut, în hotărîrea noastră supremă şi definitivă de a ne hotărî noi înşine soarta în viitor. Să nu se uite anume, că insuficienţa noastră politică, deci şi a celor ce ne-au condus, se datoreşte absolut şi fatal stării noastre de opresiune morală fără seamăn. Mai mult chiar. Dacă chestiunea organizaţiei noastre a ajuns să fie pentru conducătorii noştri bolovanul lui Sisif, ei au dovedit o stăruinţă mai mare decât conducătorii altor neamuri, căci deşi ştiau dinainte, că oridecâteori s'ar fi apropiat de culmea unei realizări a gândului lor, aveau să întâmpine fulgerile unui Bánffy, Hieronymi şi Tisza de pildă, ei n'au părăsit sarcina ingrată, ci porneau iarăş şi iarăş cu avânturi noi spre-o ţintă cu neputinţă de atins.

Acum zeii dominaţiei maghiare sunt prăbuşiţi în prăpastia revoluţiei, fulgeraţi inşişi de-o forţă mai supremă, care este **voinţa** nestrămutată a fiecărui popor torturat de ei, **voinţa liberei hotărîri de sine.** A trebuit să intervie sguduiri aproape pandemice, pentru ca această voinţă să se descătuşeze şi în fosta Ungarie, — atât de feroce a fost aici dominaţiunea de rasă, o ştiu cu toţii aceasta — şi de aceia pildele de organizaţie ce ne-au dat alte popoare, de pildă Cehii, nu comportă nici un titlu de mustrare pentru noi. Cine a adâncit cauzele stării noastre de neputinţă politică, ştie că chiar puţinul cât s'a realizat la noi pe terenul organizaţiei, constituie un indiciu de posibilităţi pline de făgăduinţi pentru viitorul organizaţiei neamului românesc de-acum independent.

Vom respira în scurtă vreme o atmosferă pură a libertăţii politice, chiar şi la periferiile romanismului. De-o pildă: preoţii nu vor mai tremura de gândul **congruei,** dascălii nu vor mai îndura pleasna lui Apponyi, iar ţăranii vor fi la adăpost de furia administraţiei ungureşti, care piere de-acum în negura trecutului, ca o nălucă neagră, cu întreg corteiul ei funest, de jandarmi şi de instigatori. Nu va mai fi nimenea **„expus"** şi nimenea avizat la fărîmiturile amare ale faimoasei **„pâinii maghiare".** Ci fiecare om singuratic va trebui în viitor să-şi dea partea cuvenită de muncă românească la înfăptuirea organizaţiei noastre. Vom dovedi cu toţii, că firea noastră iubeşte ordinea, munca conştientă şi sistematică, şi că spiritul românesc e înzestrat prin atavism cu toate calităţile necesare unei vieţi de stat efective.

In sufletul nostru sunt date toate premisele unei conformări clare şi logice, pe care ne-o cere necesitatea marei Românii. Nu vom rămânea pentru multă vreme în coada neamurilor latine şi vom face să se spulbere acea vorbă deşartă şi totuş ruşinoasă, ce spunea despre o proverbială indolenţă a noastră. Lucrările noastre însă vor purcede temeinic, chiar din întâiul moment — şi ţinem să avertisăm din bună vreme întreagă suflarea românească din Ardeal, Banat şi Ţara-ungurească, **să nu iniţieze nimic din capul ei, ci să aştepte întotdeauna îndrumările din centru.**

Aceste îndrumări se vor da în curând.

In primul elan al desrobirii noastre s'a făcut în toate ţinuturile româneşti o organizaţie de caracter provizoric, alegându-se consiliile comunale, cercuale şi comitatense. Reţeaua acestui fel de organizaţie e însă foarte fragilă, nerezistentă. E pânza Penelopei, ce se distramă mereu şi mereu trebuie reîncepută dar fără speranţa de a o şi putea sfârşi. Aceste consilii, oricât ar funcţiona pe alocurea de bine, nu sunt decât trasarea terenului... Ele vor trebui înlocuite — şi ca administraţie locală, teritorială şi separat ca organizaţie politică naţională — cu câte un organism robust, bine sistemizat şi la înălţimea nu numai a unei vieţi de stat româneşti virulente, ci chiar la tangenta postulatelor mari ale timpului. **Organizaţia românească va incadra pe toţi Românii, hotărând locul şi funcţiunea precisă a fiecărui în parte;** ea trebuie să fie o maşinerie modernă în toate încheieturile ei, cu un ruaj desăvârşit, în care fiecare rotiţă se îmbucă armonic în scopul de-a desvolta forţa necesară, superioară, care să ne avânte alăturea de naţiunile înaintate şi să ne dea viteza suficientă pentru a nu rămânea în urma altora.

Lucrările acestei organizaţii au în vedere bine înţeles întreg globul românesc, **deci şi condiţiile de-a ne putea incadra în România-mare şi subt raportul organizării noastre.** Să aşteptăm deci cu toţii cu încredere îndrumările din centru, neuitând şi până atunci să veghiem fiecare la postul datoriei, la care am fost puşi.

Zi de zi

Scene din trecut.

Zi de zi se perânda floarea flăcăilor noştri pe străzile oraşului. Era la început. Ni s'a luat întreaga generaţie tânără şi sănătoasă care nu ştia atunci ce are să fie acest măcel infinit. Cu podoabe de flori şi-'n cântece sau dus acolo de unde aleşi sunt ceice sau mai reîntors. Bine echipaţi, mândri, voinici îţi plângea suflétul după ei. După scurtă vreme ni s'au cerut tot mai mulţi, şi poporul românesc a fost izvor nesecat. Vorbesc sutele de mii, duşi, pieriţi, morţi. După ce-a trecut delirul începutului, când se credea că lumea cucerită, legată'n lanţuri are să ne imploare milă şi iertare, ne-am trezit. Da ne-am trezit prea de vreme. Şi încetul cu încetul au dispărut florile şi cântecele, însufleţirea şi floarea poporului românesc s'a dus şi ea. Străzile oraşului începură să fie străbătute de cetele celor truditi, oameni îmbătrâniţi prea de vreme, cărunţi, gârboviţi de spate şi neînsufleţiţi pentru cauza necunoscută ce i-a silit să-şi părăsească plugul şi căsuţa. Urmară feciorandri de optsprezece ani. Abea desvoltaţi, copii încă, cu licăriri de mândrie în ochii tineri şi cu dorul de necunoscut. Işi părăseau şi ei codri şi sătuleţele lor ce abea începusă să-i cunoască, generaţia cea mai fragedă ce-a fost măcelărită. Alături îi însoţeau mamele tăcute, plânse şi sfioase în faţa faptului neînţeles de firea lor umilită. Dintre toate cetele acestea zilnice ce străbăteau, românii noştri ni-se păreau mai abătuţi şi înstrăinaţi printre tovarăşii străini de ei de neam şi lege. Cântecele lor erau acordurile duloase a zilei de mâne: ce-i aşteaptă...

Mândro unde mergem noi
Nu e iarbă, nu e grâu
Numai sânge până 'n brâu...

Patru ani s'au scăldat în sânge şi sau nutrit din atacuri şi iomor. Din cele puţine sute ce-au mai rămas iar am văzut azi cete rătăcite pe străzile oraşului. In haina militară ce poartă urmele tranşeelor şi-a lunilor nehodinite, rupţi sbârciţi la faţă, încăruntiţi, zdrenţuiţi ca un petec ce-l arunci fără folos, viu să se prezinte pentru ultima dată acolo de unde au fost duşi acu-s patru ani. Il întreb dacă se duc acasă. „Da ne ducem, c'a fost destul şapte ani de slujbă pentru ţară şi patru ani de bătaie".

Mi-se strânge inima uitându-mă în urma lor...

AN.

Lucrările de organizare

ale Consiliului Dirigent.

(Agenţia tel. Dacia).

Corespondentul nostru a avut ocazie să fie primit din partea unei persoane distinse, căreia i s'a destinat un rol important în Consiliul dirigent din Sibiiu. Dsa a avut bunăvoinţa de-a ne împărtăşi câteva informaţiuni privitoare la actuala situaţie politică.

Despre lucrările de organizare ale consiliului dirigent am aflat dela Dsa următoarele:

„Membrii consiliului dirigent îşi dau cea mai mare silinţă pentru a organiza uriaşul aparat, a cărui menire va fi să conducă afacerile ţării până la deschiderea Constituantei. Partea cea mai însemnată a consiliilor, ce se ţin zi de zi, o ocupă lucrările de organizare şi instituirea funcţionarilor angajaţi la deosebitele resorturi. La început s'a crezut, că organizarea va întimpina anume greutăţi din cauza, că nu se va găsi un număr suficient de funcţionari potriviţi şi esperţi. Dar temerile aceste nu s'au adeverit de întemeiate. Pătura intelectualilor noştri este atât de bogată, ca să poată înzestra toate resorturile cu oameni muncitori, cari vor şti să pună în acţiune maşina complicată a statului. Lista secretarilor generali, ataşaţi pe lângă fiecare şef de rezort e aproape completă şi se va da publicităţii în zilele proxime. Paralel cu inactivarea aparatului central se lucrează, apoi la organizarea comitatelor, cari cad în sfera dominaţiunei noastre. Respectând drepturile naţiunilor conlocuitoare, consiliul dirigent va aşeza la conducere pretutindenea, unde se află o majoritate rimânească, oameni de ai săi, iar în enclavele cu populaţiune ungurească ori nem-

ţească, se va îngriji să supraveghieze deaproape mersul lucrurilor.

— Care este atitudinea Dvoastră faţă de problema naţiunilor conlocuitoare?

— Nu poate fi alta, răspunse eminentul bărbat de stat, decât aceea, pe care a stabilit-o adunarea naţională din Alba-Iulia: garantarea deplină unor largi posibilităţi de desvoltare şi a libertăţii sigure pe seama fiecărei minorităţi. Noi vrem să evităm, cu orice preţ, greşelele grosolane ale guvernelor ungureşti şi în vreme ce revendicăm pentru naţiunea română drepturile sale indiscutabile, recunoaştem şi concedem pretenţiile justificate ale celorlalte naţiuni. In punctul acesta ţin să-ţi împărtăşesc, că suntem în deplin acord cu principiile esprimate de comitetul executiv al celor patru naţiuni din Europa centrală (polonă, română, ceho-slovacă şi jugo-slavă), care într'o conferenţă ţinută în Paris la începutul acestei luni a declarat, că nu recunoaşte dreptul suveran al naţionalităţii fără de corolarul necesar al drepturilor cerute de minorităţi. Din partea consiliului dirigent e încredinţat cu rezolvirea acestei probleme d. Vasile Goldiş, care, îndată ce se va întoarce din Bucureşti va căuta să se pună în contact cu reprezentanţii naţiunilor interesate.

— Dvoastră priviţi deci, problema Transilvaniei ca fiind definitiv tranşată?

— Fără îndoială, fu răspunsul, problema Transilvaniei e deplin tranşată. Hotărârea adunării naţionale dela Alba-Iulia a decretat alipirea teritoriilor româneşti la Regatul Român, la care aparţinem noi actualmente de drept. Pe lângă aceasta avem asigurările cele mai desăvârşite din partea aliaţilor, cari au confirmat pe de-a 'ntregul legitimitatea revendicărilor noastre la congresul de pace, numai unele detalii neesenţiale vor mai putea fi modificate. Acesta e un fapt absolut cert, pe care numai actualul guvern unguresc nu voieşte să-l vadă. De mai multe săptămâni constatam, adecă, un fenomen ciudat în presa inspirată de guvernul dlui Károlyi. Ziarele ungureşti se străduiesc din răsputeri să ascundă adevărul din faţa publicului maghiar, pe care-l nutresc în aceeaş vreme cu iluzii deşarte. Aşa spre pildă în loc să aprecieze, după cum se cuvine, importanţa declaraţiei făcute de dl. Clemenceau, că ententa cordială, care a existat până acum între Franţa şi Anglia, s'a prefăcut într'o *alianţă formală* tocmai în vederea păcii, pentru a-şi asigura şi pe viitor roadele jertfelor aduse împreună în cursul acestui războiu, gazetele ungureşti vorbesc de-o alianţă îndreptată în contra preşedintelui Wilson. Ei bine, aceasta e o mistificare nedemnă, deoarece până acum nu există nici un conflict între preşedintele Statelor-Unite şi între guvernele ententei. Discuţiile din senatul american la plecarea lui Wilson şi programul stabilit pentru petrecerea sa în Europa poate convinge pe oricine despre aceasta. Nu înţeleg însă, ce aşteaptă guvernul unguresc dela răspândirea astorfel de ştiri, câtă vreme e ştiut, că Wilson ne-a garantat şi nouă recunoaşterea pretenţiunilor justificate, iar reprezentantul său din Bucureşti, d. Wopicka, a declarat tocmai alaltăieri delegaţiunei transilvănene, că nimeni nu mai poate contesta legitimitatea aspiraţiilor româneşti. Evident, că intenţia presei maghiare e de-a seduce propriul său public, căci de sine înţeles, că alianţa franco-engleză e cea mai sigură chezăşie pentru înfăptuirea României-Mari, ceea ce a dovedit-o şi ultima conferenţă a aliaţilor, care s'a ţinut la Londra.

— Cari sunt raporturile Dvoastre cu Sârbii?

— Momentan aceste raporturi par a fi tulburate prin incidente regretabile din Banat, unde trupele şi administraţia sârbească s'au dedat faţă de populaţia românească, la un tratament, pe care nu credem să-l aproabe nici guvernul din Belgrad. Cu Sârbii noi am trăit întotdeauna în cele mai bune raporturi. Am luptat şi am suferit împreună. Vrem deci să menţinem cu ei legăturile intime şi pe viitor, iar din Torontal nu vrem să formăm un măr de ceartă, ci un pod, care să ne lege şi să ne uniască în modul cel mai frăţesc, deoarece eu cred, că congresul de pace, pe lângă mulţumirea noastră completă, va aduce şi o alianţă politică între Poloni, Ceho-Slovaci, Iugi-Slavi şi Români, care se oferă în chip firesc".

— Adevărat e că în Ardeal face progrese propaganda Săcuilor?

— Am urmărit cu atenţiune, spune d-sa, tot ce s'a vorbit şi scris la Budapesta şi la Cluj despre mişcarea Săcuilor şi ne-am câştigat şi noi informaţiunile noastre. Ei bine, e regretabil, că cei câţiva domni, cari au făcut nefasta politică de oprimare, au isbutit să iasă din nou la suprafaţă. Ei vor avea să-şi dea seama însă de fiecare cuvânt pe care-l rostesc, pentru a aţâţa la un nou răsboiu pe conaţionalii lor. Vom cere seama dela dl Apáthy şi dela dl Ugron despre fiecare strop de sânge românesc, ce s'a vărsat şi vom lua faţă de toţi tovarăşii lor cele mai aspre măsuri de retorziune. In zilele apropiate se vor convinge şi dânşii, că avem deplina împuternicire pentru aceasta şi că ni s'a dat şi posibilitatea materială, pentru a lua toate măsurile de apărare. Noi dorim pacea, dar nu ne lăsăm terorizaţi de cei mai reacţionari şovinişti, cariau adus drept zestre noului regim unguresc, în locul ideilor democratice o moştenire plină de păcate şi fărădelegi. Unul ne-a luat pământul, al doilea ne-a sugrumat şcolile, iar dl Apáthy a voit să ne despoaie şi de binecuvântarea aerului pe care îl răsuflăm. Faptul, că guvernul unguresc şi-a ales de reprezentanţi tocmai pe aceştia, e o dovadă de sinceritatea ideilor democratice, cari îl însufleţesc. Sfârşesc, aducându-le aminte, că cine seamănă vânt, seceră furtună.

Sibiiu, 21 Decemvrie. *Coresp.*

Glasul unui ţăran.

Cei cari ne-au ţinut veacuri de-a rândul sub stăpânirea lor barbară şi cari doresc să ne ţină şi mai departe, cu orice preţ, în jugul lor, au presimţit ce se frământă în sufletul neamului românesc; de aceea au răspândit, încă înainte de adunarea naţională din Alba-Iulia, satele româneşti cu agenţi provocători, cari cu vorbe dulci şi promisiuni cearcă să invenineze sufletul românesc cu banii lui Iuda şi să desbine poporul de conducătorii săi adevăraţi. Dela Alba-Iulia încoaci campania continuă şi mai cu inteţire.

Faţă de aceste încercări ticăloase şi zadarnice, un ţăran cuminte ne trimite următorul apel către ţărănimea noastră.

Cu dragoste îi facem loc şi-l dăm întocmai, pentrucă e glas cuminte, izvorît din sufletul curat românesc.

Către fraţii mei ţărani!

Fraţi ţărani, Acum, în aceste zile istorice, când pentru toată lumea se croieşte o soarte mai bună şi tuturor popoarelor din lume li se dă dreptul de liberă dispunere asupra sorţei lor — şi noi, Românii **subjugaţi din Ardeal şi Ungaria,** mai mult decât orişicare naţie, trebuie să ne interesăm de soartea viitorului nostru.

Ştim cât au suferit strămoşii noştri pe aceste locuri.... pe pământul, care ni l-a dat strămoşul nostru Traian. Cu sângele strămoşilor noştri au fost câştigate aceste plaiuri încântătoare. Şi ni le-au dat nouă să le moştenim şi ne-au zis: „Ori cât timp Român vei fi, nu te teme că-i peri!"

Multe neamuri sălbatice au trecut peste aceste plaiuri, cari toţi au încercat să ne potopească, — şi mult au suferit strămoşii noştri, pentrucă nu şi-au părăsit portul, limba şi credinţa lor românească. Dar ei au răbdat toate prigonirile duşmanilor şi au păstrat cu sfinţenie limba şi toate obiceiurile lor româneşti pentru noi, urmaşii lor. Dar fraţilor, nu trebuie să ne întoarcem la trecut, ca să cunoaştem suferinţele strămoşilor, ci să ne gândim la vremurile pe cari le-am ajuns şi noi. Ştim cum s'au purtat cu noi mai marii noştri domni dela Peşta!... Ştim, la alegerile de deputaţi, când aveam candidaţi de-ai noştri naţionali, cum cu sila trebuiau să voteze ţăranii noştri români cu candidaţii guvernului maghiar. Mergeau bieţii noştri ţărani, unde nu voiau, de silă, ca şi capra în târg, căci la spate îi ameninţau suliţele jandarmilor lui Tisza Pişta.

Să vedem cum ne-au sprijinit pe terenul cultural? Din câţi bani am vărsat şi noi în vistieria ţării, cum au sprijinit şcolile noastre? In lipsă de bani sute de şcoli româneşti au fost închise, cele mai multe le-au prefăcut în şcoli de stat şi au fost siliţi bieţii noştri Românaşi să înveţe limba maghiară.

Dar presa noastră cum au sprijinit-o? Numai pentru câteva rânduri publicate în foaie, în care se arătau nedreptăţile ce ni se făceau, foile le pedepsiau cu sute şi mii de coroane, iar cu redactorii umpleau temniţele. Ori unde a mers bietul Român, ori cu ce plânsoare de nedreptate, ori avea drept ori nu, era dat afară cu cele mai murdare vorbe de „büdös oláj", adecă Român puturos. Ba încă acum mai la urmă s'au atins şi de sfânta noastră biserică românească. Dovadă ne este înfiinţarea episcopiei dela Hajdudorogh, unde la peste 70 mii de Români le-au luat ultima lor mângâiere, şi nici în sfânta biserică nu i-au lăsat să se roage lui Dumnezeu în limba maicei lor.

Vedeţi, fraţilor, aşa ne-am bucurat noi de drepturi în această ţară a încăpăţinaţilor urmaşi ai lui Árpád. Acum, când în sfârşit ne-a sosit şi nouă sfânta zi a libertăţii, când cade jugul după grumazii noştri şi se rup lanţurile ce ne sfărmau mâinile, când şi ţara asupritorilor noştri se sfarmă şi se prăbuşeşte, ei — prigonitorii noştri — cearcă acum cu alte mijloace să ne abată dela calea cea bună. Ei cu agenţi plătiţi, ba — cum auzim în unele locuri — chiar cu Români renegaţi cari şi-au vândut neamul ca Iuda pe Hristos, merg aşa departe cu nerusinarea lor, încât cu vorbe linguşitoare vin printre noi, ne făgăduiesc de toate, numai să ne poată înşela, ca să ne ducă pe calea perirei. Dar, *feriţi-vă, fraţilor, de aceste jivine spurcate cari totdeauna au lucrat spre ruinarea neamului nostru. Să nu ascultaţi minciunile lor, să îi huiduim dintre noi pe aceşti necuraţi, căci ne-au supt destul sângele şi ne-am săturat de aceste lipitori veninoase.*

Fraţi ţărani! După cum ştim, acei fii ai neamului şi conducători ai noştri, cari totdeauna au lucrat pentru binele şi fericirea noastră, în ziua de 1 Decemvrie, au hotărît la Alba-Iulia, în prezenţa unei mulţimi de o sută de mii de Români, ruperea teritoriilor locuite de Români din Ardeal şi Ungaria şi alipirea lor la dulcea noastră maică România, fapt acum împlinit, pentru care mulţi dintre strămoşii noştri şi-au dat vieaţa. *Niciodată nu s'au cerut dela noi atâtea lupte ca acum, mai ales dela noi ţăranii Români, cari suntem vlaga neamului.* Deci, fraţi ţărani, *să piară toate urile şi duşmăniile, ce din unele motive s'ar fi iscat între noi, şi uniţi în cugete şi în simţiri că conducătorii noştri, să luptăm pentru binele şi fericirea noastră. Să ascultăm în toate pe conducătorii noştri, cari ne văd durerile, pe cari i-au ars lacrămile noastre din trecut şi cari au gustat din mălaiul amar al Românului, căci mulţi dintre ei s'au ridicat chiar din suman. Şi dela vlădică pân' la opincă să ne luptăm pentru realizarea idealului nostru naţional, ca cu* toţii să serbăm ziua cea mare, când îmbrăţişaţi cu fraţii noştri din regat să strigăm cu o gură: *Trăiască România-Mare!*

Cu dragoste frăţească:

Dimitrie Moţiu Murăveanul,
ţăran-econom în Şeitn.

Din republica ceho-slovacă

La Ioan Urban-Jarnik

Se putea să nu cercetez pe dl profesor Jarnik, ca să-l felicit la succesele neamului din care face parte? Ar fi fost altfel o lipsă de politeţă din partea noastră, căci să te bucuri de viitorul, pe care îl aşteaptă republica ceho-slovacă cu drept cuvânt şi să nu strângi mâna cehului, care ne-a dat mai multe dovezi de dragoste, e cu neputinţă.

Intr'o bună zi am urcat deci treptele seminarului filologic ceh din strada Veslavin. Mi-a deschis dl profesor Jarnik. Mulţi îşi vor aduce aminte de dânsul, din nenumăratele prilejuri, cari ni le-a oferit, de a-l vedea în persoană prin oraşele şi satele noastre. De când nu l-aţi văzut, cetitori români, a albit şi mai tare. Cei 70 de ani şi mai bine i-au nins părul, lăsându-i însă vigoarea trupească neştirbită. Capul expresiv seamănă cu acela al fostului secretar al Academiei franceze, Gaston Boissier şi cu al criticului Francisc Sarcey — profesorul Jarnik zâmbeşte satisfăcut când îi amintesc observaţia aceasta a mea: Să sameni cu Boissier şi cu „tata" Sarcey nu e un lucru neplăcut.

In cancelarie e cald şi bine. L-am găsit pe Jarnik lucrând: Pe masa-i de scris sute şi mii de hârtiuţe, „fişe". Pregăteşte un dicţionar albanez. De jur împrejurul odăii dulapuri cu rafturile încărcate de „fişe".

— „Te interesează?", mă întreabă Jarnik, şi după ce-i răspund cu altă întrebare: „Mai e vorbă?", începe să-mi explice.

Ceeace îmi arată e munca a zeci de ani! Cu o migăială şi o perseverenţă vrednică de admirat a extraş vocabulele din zeci şi zeci de cărţi, adnotând, completând, pregătind material filologic important pentru studii viitoare. Câte zeci şi sute de nopţi nedurmite zac în „fişele" acestea, aşezate si-

stematic în cutiuţele lor, legate cu câte o bendiţă, subţire şi acoperite de câte un carton tare: litera A, litera B, etc.!

Iată: aici e dicţionarul, la care lucră acum, cel albanez. A primit un mic dicţionăraş albano-francez dela un nobil albanez, internat în decursul răsboiului în Boemia, şi simte o plăcere deosebită să descoase acu fiecare rânduleţ.

— „Ştii cum lucru?", îmi pune întrebarea. „Iau dintâi substantivele din dicţionar. Verbele, atributele, adiectivele, etc. le las la o parte, ca şi când n'ar fi. Aşa ajung mai repede l-a sfârşitul cărţii! După ce am scris substantivele pe „faşe", iau verbele la rând. Apoi atributele, şi aşa am impresia că gat mai curând. E o rătăcire optică, nu-i vorbă, dar îmi cade bine".

Apucătură minunată! Jarnik îşi înşală ochii, silindu-i să alerge mai repede spre sfârşitul cărţii şi ajungând de 5—6 ori la sfârşit câştigă puteri nouă să înceapă lucrarea *da capo!*

In timp ce-mi explică este atât de adâncit în cele ce-mi povesteşte încât nu m'aş mira să-mi spună cineva că întreagă revoluţia ceho-slovacă din zilele trecute l-a găsit cufundat în studiile sale, încât a rostit, ca filosoful grec din anticitate, soldaţilor, cari i s'ar fi apropiat: „Nu-mi stricaţi cercul! Nu-mi atingeţi „fişele!"

Şi totuş, oricât de filolog să fie Jarnik, patriot bun a fost întotdeauna. O simţesc şi acum, când îi gratulez în numele multor Români şi când îi urez încă multe zile fericite în Republica ceho-slovacă. Ochii bătrânului se aprind şi, ca să-şi dea şi mai bine pe faţă însuşirea de căpetenie a sufletului său, mă întreabă: „bine, dar n'am şi *eu* să mă bucur de viitorul *Românilor?"* Aici recunosc pe Jarnik, altruistul din creştet până în tălpi!

Dacă ar fi să mă întrebe cineva: câţi altruişti cunoşti pe lume? aş răspunde fără a clipi din ochi — mai întâi de toate pe „tata" Jarnik! Poate i se va părea celui ce nu cunoaşte pe profesorul ceh afirmarea *prea* îndrăsneaţă — dacă a avut însă prilejul să controleze adevărul afirmării acesteia, se va da bătut — bătut?, convins, plin de bucurie. Cine cunoaşte faptele creştineşti ale profesorului Jarnik *nu* poate să susţină altceva.

De zeci de ori pe an a alergat bătrânul Jarnik în decursul răsboiului, a cărui agonie o trăim — slavă Domnului! — în sfârşit, din spital în spital, întrebând după Români, împărţindu-le cărţi de cetit, mângâinlu-i cu vorba românească. De nenumărateori mi s'a întâmplat să găsesc pe Iarnik ducând în îndeplinire dorinţa cutărei „cătane" de rând (infanterist), care i s'a adresat dsale, ca „prietenului Românilor", din cine ştie ce oraş austriac, din Gmunden sau de altundeva. Şi Iarnik n'a fost leneş (după cum ar fi fost, vai, atâţia la noi!), ci a alergat pe la medici pentru o „vorbă bună", a tradus scrisori, a trimis cărţi româneşti plătite din punga proprie, a vorbit cu judecători de instrucţie în favorul cutărui şi cutărui urmărit — toate numai şi numai din dragoste *desinteresată* faţă de neamul nostru românesc.

Legăturile cu oamenii nostri de seamă din România, Ardeal şi Ţara Ungurească nu le-a dat uitării niciodată în decursul celor 40 de ani şi mai bine, de când ne-a învăţat şi ne-a îndrăgit limba. Chiar şi în decursul răsboiului a corespondat cu mulţi dintr'ai noştri, câtă vreme îţi atrăgeai cel puţin neîncrederea, dacă nu ura, faţă de tine din partea autorităţilor fostului stat austro-ungar.

De sigur, politică n'a vrut să facă, nici n'a jucat vre-un rol politic Iarnik, dar spuneţi-mi o „politică" mai ducătoare la scop decât legături de prietenie cu cei buni din tabăra învecinată! Chiar şi în timpurile de grea încercare pentru viitorul neamului nostru, d. e. pe vremea când armatele germane şi austro-ungare intraseră în Bucureşti, învingătoare, dragostea faţă de noi nu şi-a ascuns-o, ba a accentuat-o cu toată hotărârea.

La „politică" nu se pricepe, nu vrea să se priceapă, dar spuneţi-mi un pas politic mai vrednic de laudă pentru interesele noastre culturale, decât rugarea profesorului de 70 de ani, care — automatic — a trecut la pensie, de a-i fi iertat să ţină şi pe mai departe cursurile de limba românească la universitatea cehă din Praga, rugare, care i-a fost îndeplinită cu mare bucurie din partea colegiului profesoral. Cunosc elevi cehi de ai dsale, cari povestesc cu mare entuziasm despre cursurile acestea, în cari precumpănesc comentarea textelor poeziei noastre poporale româneşti.

Când îi aduci tributul laudei pentru faptele acestea, Jarnik se miră. Se miră că mai poate fi îndoială că ar fi fost în stare să lucre şi altfel. Aşa i se pare de de-sine-înţeleasă ţinuta sa din decursul celor 40 de ani din urmă!

Din saltarul mesei de scris scoate o fotografie. E tata Iarnik cu fiul dsale, cu bibliotecarul din Brno, dr. Hertvig, cu care tata corespondează de ani de zile *numai* româneşte. Stau amândoi la taifas înaintea casei dela ţară, cu notiţele filologice în mână.

— Nu-i aşa că Hertvig vorbeşte şi scrie o românească bună?", sondează terenul tata Iarnik.

— „O românească minunată!" mă grăbesc eu să observ. „Am primit o scrisoare dela d-lui. Nici o singură greşeală şi o limbă, o limbă! Se vede că a studiat pe Creangă!"

Lauda aceasta este sinceră. Aş vrea să scrie mulţi din „intelectualii" noştri aşa de frumos româneşte. Mai vorbim despre viitorul apropiat. Iarnik publică tocmai într'o revistă filologică cehă un raport detailat despre activitatea sa ştiinţifică şi acolo a amintit şi despre traducerea „Bunicei" — Bozenei Nemcova. După ce se va fi potolit furtuna, prin care trecem, o să vadă lumina zilei, în ediţie nouă, revăzută, povestirea aceasta frumoasă, una din cele dintâi opere de seamă ale literaturei cehe. Mai întâi a apărut româneşte în 1885 în Biblioteca *Tribunei,* acum va apărea, să sperăm, în Bucureşti.

Rând pe rând vor trebui să apară şi alte opere cehe şi române în traduceri bune, ca neamurile noastre să se apropie sufleteşte. Cunosc o gardă întreagă de traducători destoinici de-o parte şi de alta. In fruntea tuturora e Iarnik. Dacă, după câteva decenii, se va scrie istoricul apropierii româno-ceho-slovace, o pagină de frunte se va păstra de sigur pentru Iarnik.

Citesc tocmai că adunarea naţională a statului ceho-slovac a adresat o scrisoare deschisă profesorului francez dela Sorbona, Ernest Denis, care a scris de ani de zile volume întregi în folosul cauzei cehe şi a făcut propagandă în Franţa pentru o apropiere între Cehi şi Francezi. In scrisoarea aceasta deschisă îi mulţumeşte adunarea în numele neamului întreg pentru serviciile aduse. Cetăţenia de onoare se va hotărî în viitorul apropiat pe seama profesorului Denis.

Parlamentul român va avea aceeaş datorie de îndeplinit faţă de profesorul Iarnik. Cinstindu-l pe dsa nu va săvârşi decât un act de înaltă datorie morală, faţă de unul, care ne-a iubit şi ne iubeşte cu iubirea cea mai desinteresată...

Praga, 2 Dec. 1918. **Corespondent.**

Başbuzucisme.

Agenţii provocători. — Cine se ascunde sub numele de „Francţiunea social-democraţilor români".

Armata română, ocupată până azi cu izgonirea Germanilor din vechea Românie şi cu pacificarea Ucrainei, vine în pas repede, din patru direcţii, să pacifice Ardealul, Bănatul şi partea Ţării ungureşti locuită de Români. *Vin până la graniţele apusene ale României-mari. Necesitatea înaintării repezi a trupelor române e provocată de sălbătăciile sângeroase ce şi acum se comit zilnic în contra noastră pretutindenea, fiindcă gardele maghiare sunt organizate numai contra gardelor române şi nu pentru susţinerea ordinei şi siguranţei publice. Indignarea noastră potenţată zilnic prin başbuzuciile impilatorilor noştri de ieri, şi-a ajuns culmea.*

Avem însă impresia, că teatralismele republicane maghiare, cari au titlul: *asigurarea vieţii şi siguranţei* — dar cu rezultatul totdeauna *necontenite vexaţiuni şi vărsări de sânge românesc,* — şi-au trăit traiul. In noul pământ românesc doar armata română poate susţinea ordinea. Din Gherla, oraşul multor suspine şi lacrimi româneşti, primim următoarea scurtă informaţie:

Fiind Luni zi de târg în oraşul Gherla, oamenilor veniţi acolo li s'au împărţit nişte tipărituri cu subsemnarea: **Fracţiunea social-democraţilor Români.** Pe la 9 ore aceşti domni însoţiţi de antistia orăşenească, dupăce adunaseră poporul cu baterea dobei înaintea casei oraşului, dintr'un balcon au început a vorbi poporului, dar într'un stil şi într'un ton demn doar de stepele azorice. Frazele „Jos cu beţivul rege Ferdinand de Hohenzollern, jos cu vlădicii, jos cu popii, jos cu învăţătorii, jos cu advocaţii şi cu domnii, fiindcă toţi sunt hoţi şi tâlhari" erau predilecte.

Românii indignaţi le-au spus-o verde, că vorbitorii sunt simpli agenţi plătiţi şi tot ce spun este minciună. La aceste necunoscuţii s'au dat jos din balcon, şi protejaţi de garda ungurească, au început a gâtui pe unii din Români, apoi au dispărut. Dar nemijlocit după aceea, garda maghiară a luat sub foc de mitralieră mulţimea de Români din piaţă. S'au înscenat bătăi groaznice între Ungurii înarmaţi şi Românii neînarmaţi. *Au rămas 150 de răniţi, între ei 5 preoţi şi 3 învăţători.* **4 morţi.** A mai căzut şi un sergent jandarm ungur, nimerit de gloanţele tovarăşilor săi.

Contra locotenentului Valeriu Roman, comandantul gardei române s'a pornit o adevărată vânătoare, dar norocos a scăpat şi **azi e în serviciul trupelor regulare române.**

Locotenentul Oancea a fost omorît. I s'au scos ochii din orbite!

Aceste vreau să fie cele din urmă isbucniri asiatice în Europa, prin cari se pune baza nouei republice maghiare, între hotarele prea largi ce i se promit. Bazele aceste nu credem să fie garanţă pentru un viitor de a doua mie deani!

Adunarea săcuilor din Cluj.

La 22 Dec. ni se anunţă din Cluj: La Alba-Iulia au fost mai multe steaguri româneşti decât ungureşti la Cluj. La Alba-Iulia publicul nu a fost adunat pe spesele statului, **dar a fost de 20 de ori mai mare decât cel unguresc la adunarea de protestare de azi din Cluj.**

UN CORB ALB.

Agenţia telegrafică Daoia, azi ne anunţă, că în şedinţa ultimă a consiliului comunal din Diciosânmărtin, convocată pentru a trimite delegaţi la Cluj, să protesteze contra hotărârii Românilor dela Alba-Iulia, cu toate că drumurile le stăteau deschise, nu s'a aflat decât un singur ungur, care să pledeze pentru protestare. Dar nici acesta nu s'a angajat să încerce oboselile drumului. Astfel Diciosânmărtinul n'a luat parte la teatralismul din Cluj.

Ofiţer sârb — agent provocator.

Trei ofiţeri români înzultaţi într'o cafenea din Arad.

Armata română a împrăştiat vesparul dela Cluj. Păşirea energică a generalului comandant român, pare însă că nu i-a trezit pe conlucuitorii maghiari, ci ei şi azi mai practică acelaş sistem de terorism şi atrocităţi, cât ce simt cât de puţină putere la spatele lor.

Aradul pare a deveni al doilea Cluj. Atentatele la tricolorul român ce zilnic se repetă pe străzile Aradului nu mai mulţumeşte firea turanică, care nu se simte bine în cadrele ordinei şi-a liniştei. Firea lor sălbatică e setoasă de gălăgii scandaloase din cari să-şi făurească presa maghiară atacuri şi plângeri în faţa lumei faţă de poporul român. Şi în manifestările lor azlatice grăbesc a le da sprijin şi ofiţerii sârbi din cetatea Aradului, — probabil din pietate faţă de nenorociţii lor consângeni, cari şi-au găsit locaş veşnic în şanţurile cetăţii din Arad mulţumită îngrijirii „umane" de care au fost împărtăşiţi din partea Maghiarilor.

Ieri, Duminecă seara, în cafeneaua Central, la o masă ocupase loc şi un ofiţer sârb în societatea mai multor civili. La o altă masă în apropiere se aflau 3 ofiţeri români din un apropiat oraş românesc. Ţiganii intonaseră între altele şi melodii româneşti. Ofiţerul poate animat de conversaţia gălăgioasă a societăţii maghiare, în mare parte ofiţeri, a cerut ţiganilor să-i cânte imnul maghiar, provocând totodată publicul să asculte acest imn în picioare. Ofiţerii români, somaţi şi personal de ofiţerul sârb, au refuzat să satisfacă acestei provocări, declarând că sunt români. Publicul maghiar răspunse cu urlete sălbatice la aceasta declaraţie şi ofiţerii maghiari săriră asupra celor trei ofiţeri români şi cu injurături au început să lovească în ei. Un ofiţer de poliţie cu un detaşament de siguranţă ce se găsea în apropiere, de abia a putut înfrâna furia Árpádienilor. Un sergent major român din Arad încercând să-i apere pe ofiţerii români, a fost lovit în cap cu patul puştei. Ofiţerii români, cu toată intervenţia detaşamentului de siguranţă, au fost deţinuţi şi ofiţerii maghari îi luară să-i ducă pe trenul blindat din gară, ca să-i execute. Garda română, informată de cele întâmplate, a intervenit imediat prin telefon la comisarul dr. Varjassy, care a dat ordin sever ca să li se redea imediat libertatea.

O altă provocare tot cu imnul maghiar a avut loc ieri seara şi în cafeneaua „Cornul Vânătorului".

Nu auzim însă nimic de măsurile ce s'au luat pentru prevenirea astorfel de provocări şi pedepsirea celor cărora le-a devenit meserie tulburarea liniştei şi a ordinei.

Declaraţie.

In oraşul nostru s'a răspândit ştirea că Sfatul naţional sârbesc local ar fi rugat pe comandantul garnizoanei sârbeşti din cetate, ca — prevenind ocupaţia românească — să ocupe ei oraşul Arad.

Ştirea aceasta e absolut falşă şi tendenţioasă şi protestăm cu toată enenrgia în contra răspândirei ei.

Menirea Sfatului naţional sârbesc din Arad nu e să agite politiceşte şi milităreşte împotriva Românilor, ci singurul scop ce-l urmăreşte, ca organul central al Sârbilor de dincoace de Mureş, este să reliefeze drepturile autonome ale naţiunii sârbeşti pe baza principiilor lui Wilson şi să îndrumeze paşnic viaţa politică a Sârbilor în conformitate cu acele principii.

Arad, la 10(23) Decemvrie 1918.

Emil Tabakovič.

Stefan Ilkič,
adm. parohiei sârbeşti din Arad şi preşedintele G. N. S. Arad.

INFORMAŢIUNI.

Convocare. Doamnele române din Arad — numai doamnele — sunt rugate să se prezinte la o consfătuire în edificiul şcoalei române de fete mâine, Marţi, la orele 4 d. a.

Ungurii terorizând pe Români. Ţăranul Petru Todoran din Brad, plecând acasă din spitalul militar dinSeghedin, ni s'a plâns, că notarul ungur dela ei i-a spus că numai în cazul acela *va primi mila* (ajutor mil. dela comună) *dacă va vota, ca Ungaria să rămână şi mai departe aşa cum a fost mai înainte* Totodată i-au pus pe chipiu pantlică tricoloră maghiară.

Iată cum respectează d-lor drepturile popoarelor.

*

Un student român în Arad, purtând fundă tricoloră românească s'a întâlnit pe stradă c'un ungur, care l-a provocat brusc să-şi ia tricolorul naţional de pe pept. Studentul român îi răspunde: Vorbeşte româneşte dle, căci nu te pricep, — la ceeace impintenatul îi ripostează: *„Majd megtanul még maga magyarul"*, adecă vei învăţa D-ta acuşi ungureşte.

*

Un advocat român, căpitan în rezervă, intorcându-se dela Salonta-mare şi vorbind în gara din Bichiş-Ciaba cu camaradul său româneşte, un ungur îl apostrofează: Miféle hang ez? Miféle szó ez? (Ce fel de ton şi ce fel de vorbă e aceasta?)

La această întrebare obraznică, advocatul nostru s'a repezit către necunoscutul obraznic, dar acesta făcând dreapta 'mprejur a dispărut cu un curaj de admirat în mulţimea de pe peron, luându-şi tălpăşiţa!

† Dr. Marta Buteanu, fica fostului director dela liceul din Beiuş şi prepozit capitular, a răposat la 17 Decemvrie, în clinica de interne a prof. Jendrasik din Budapesta.

Răposata, un rar talent şi diligenţă, după terminarea fucultăţii medicale din Budapesta, a făcut splendide studii în străinătate şi reîntoarsă acasă a fost înaintată de asistentă lângă celebrul prof. Jendrasik. Specialisată în boalele interne, perderea ei e o mare lovitură pentru ştiinţa românească.

Cultura maghiară. Profesorii de universitate din Ţara-Ungurească adresaseră mai deunăzi un apel bombastic către toate universităţile din lume, zicând — între altele — că „în cultura maghiară îşi are în bună parte izvorul cultura compatrioţilor de altă limbă şi Maghiarii au contribuit la răspândirea culturii peste graniţe, spre sud, răsărit şi nord". — In adunarea Ligei maghiare de propagandă, prof. univ. Lóczy a subliniat din nou misiunea culturii şi moralităţii maghiare prin fraza: Cât priveşte pe duşmanii noştri interni stăm în faţa astorfel de popoare, pe cari *noi* trebuie să le conducem în cultură şi moralitate.

Despre mult trimbiţata „cultură şi moralitate maghiară" scoatem din ziarul maghiar *Szamos* (apare în Sătmar) un tipic document de civilizaţie: un apel ce-l adresează soldaţilor şi fraţilor maghiari conducerea partidului social-democrat din Sătmar. Iată documentul întocmai:

Soldaţi! Fraţilor! Partidului social-democrat i-a venit la cunoştinţă, că vă purtaţi în teatru, ca în cel din urmă putic, — crâşmă.

Soldaţi! Fraţilor! Să ştiţi, că teatrul nu e cârcimă nici ţuicărie, ci o astfel de instituţie, unde oamenii umblă să se cultive şi să se distragă.

De aceea vă rugăm cu dragoste frăţească, purtaţi-vă în teatru ca oamenii, căci doar şi voi sunteţi cetăţeni egal îndreptăţiţi ai republicei poporale, prin urmare şi voi sunteţi îndatoraţi să contribuiţi pretutindeni şi cu toate prilejurile la susţinerea ordinei şi a păcii.

Conducerea partidului social-democrat aşteaptă să vă supuneţi fără vorbă apelului nostru şi crede, că de aici înainte vă veţi purta cinstit în teatru şi în toate localurile publice, şi că veţi încunjura orice scandaluri.

Aşa să fie, căci numai în acest caz veţi putea conta la dragostea noastră frăţească.

Sătmar, 13 Dec. 1918.

...Halal de cultura şi moralitatea ce-o trimbiţaţi! Apoi, rămâneţi sănătoşi şi spor...

† Dr. Victor Cziple de Fejérfalva notar la tribunal în etate de 33 ani, şi-a dat nobilul său suflet Creatorului în Chichinda-Mare la 27 l. c. n.

Cele mai potrivite **cadouri de Crăciun** sunt fotografiile lucrate modern şi cu gust artistic în atelierul lui Geza Nagy, str. Adrássy nr. 22 (în faţă cu casa comitatului).

Carne de vacă şi de porc, în cantităţi mai mari şi mai mici, se poate cumpăra dela *George Şimandan,* str. Aulich Lajos nr. 16. — Serviciu prompt şi punctual. — Rog sprijinul binevoitor a On. public român.

SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC.

PROTESTUL CONSILIULUI DIRIGENT DIN SIBIIU IMPOTRIVA ATROCITĂŢILOR SÂRBEŞTI.

Şeful armatei şi al siguranţei publice, dr. Ştefan C. Pop, **a înaintat protest la toate statele ententei şi în special ministrului plenipotenţiar al Sârbiei la Bucureşti împotriva atrocităţilor armatei sârbeşti din Banat, care ţine la Belgrad internaţi sute de Români. A mai comunicat , că Aradul este plin de refugiaţi români, scăpaţi din groaza atrocităţilor sârbeşti din comitatul Torontal.** (Agenţia tel. Dacia.)

(Ag. tel. Dacia.) Sibiiu, 22 Dec.

— Ziarul *Nagyszebeni reggeli Ujság* a fost pus sub cenzură preventivă de către Consiliul dirigent. Ziarul amintit prezintă acest act tendenţios spunând, că Românii l'au pus sub cenzură, pentrucă nu serveşte interesele româneşti. Această motivare este o pervertire şi un neadevăr. Ziarul a fost pus sub cenzură, fiindcă aţita pe Maghiari la răsboiu împotriva Românilor, adecă veşti absolut false şi îşi bătea joc în modul cel mai scandalos de armata română.

— Conducerea resortului de comunicaţie al Consiliului Dirigent comunică: se vor pune curând în circulaţie mai multe trenuri. Deocamdată circulă zilnic două trenuri între Sibiiu—Copşa-mică şi între Copşa-mică—Sibiiu. Din Sibiiu trenurile pleacă dim. la 6 şi 20 min. şi d. a. la 4 ore şi 02 minute; din Copşa spre Sibiiu a. m. 10 şi seara 8 ore.

Dl secretar general de comunicaţie, căp. Bohăţiel, a plecat la Braşov, însoţit de-o delegaţie de ingineri români, ca să facă pregătirile de lipsă pentru a restabili cât se poate de curând circulaţia normală pe căile ferate.

— Consiliul naţional din Alba-Iulia a trimis Regelui Ferdinand telegramă, cerând ca regimentul 5 de vânători, care a intrat mai întâi în Alba-Iulia, să aibă garnizoana stabilă acolo.

— Un succes real al dominaţiei româneşti în Ardeal e preluarea căilor ferate şi asigurarea unei circulaţii normale pe căile ferate române din Transilvania.

— Secretarul general de comunicaţie, căp. Bohăţiel raportează din Braşov, că de azi încolo vor pleca din Braşov zilnic două trenuri, cari — provizor — vor circula până la Pişchi şi Cucerdea săcuiască.

Şeful comunicaţiei, dr. Boila, a dat ordin ca atât pe liniile de comunicaţie, cât şi în localităţile căilor ferate să se observe pretutindeni cea mai perfectă ordine.

Consiliile naţionale să se îngrijească în urmare de siguranţa liniilor, oficianţilor de gări şi trenuri, şi să nu sufere nici o desordine sau porniri anarhice, fiind ordinea şi siguranţa publică garanţii indispenzabile pentru consolidarea noului stat român.

— Din *Bucureşti* se anunţă: Liga poporului a dat banchet la Capşa în onoarea delegaţiei ardelene.

— Bucureşti. *Dr. Anghelescu, ministrul României în America a declarat, că America, în deosebi Wilson, va apăra cu cea mai mare energie interesele româneşti la congresul de pace.*

— Tratativele între guvernul maghiar şi ceho-slovac au eşuat.

Linia definitivă de demarcaţie ceho-slovacă porneşte dela intrarea Dunării în fosta Ungarie, trece dealungul Dunării până la gura râului Ipoly iar de aici până la pasul Uzsok. Ceho-Slovacii primesc prinurmare şi oraşele Pojon, Komárom, Érsekujvár, insula Csalóköz, şesul cel mic ungar, asemenea şi Ipolyság, Rimaszombat, Balassagyarmat, Kassa, Eperjes şi localităţile spre nord de Ungvár.

— Ministrul maghiar de răsboiu a adresat comandantului districtual din Pojon ordinul, ca trupele maghiare de acolo să rămână înarmate la intrarea Ceho-Slovacilor, iar încât Ceho-Slovacii le-ar cere armele, să se retragă îndărătul liniei de demarcaţie.

— In Sibiiu a sosit misiunea franceză în frunte cu un colonel.

— In Berlin continuă luptele sângeroase de stradă. Simpatia faţă de Liebknecht — şeful grupului socialiştilor Spartacus — creşte.

— Din Trier se anunţă, că Wilson va cerceta ţinuturile Rinului.

— Wilson, Clemenceau şi colonelul american House au discutat în Trier chestiuni politice ore dearândul.

— Din Paris se anunţă oficios, că ziua pentru începerea tratativelor de pace încă nu e stabilită. Se crede, că pregătirile lucrărilor de pace ce vor începe în a doua jumătate alui Ianuarie.

— Intrarea lui Massaryk în Praga s'a făcut în triumf. De faţă au fost vre-o 100 mii de oameni; în gara Wilson, a fost salutat din partea familiei, a miniştrilor şi autorităţilor, s'au ţinut vorbiri inflăcărate în sala de recepţii, — în oraş a fost condus de trupele Socol.

*

Timişoara, 23 Dec. Comanda militară supremă sârbească din Timişoara a dat ordin pentru destituirea oficianţilor dela administraţie, în comitatul Torontal instituiţi prin guvernul sârbesc din Neoplanta. Oficianţii amintiţi au luat locul funcţionarilor, cari n'au vrut să pună jurământul cerut de guvernul din Neoplanta.

Praga. — Preşedintele republicei ceho-slovace, Massaryk a spus: A fost o neghiobie, că Ungurii au putut atâta timp să exploateze 4 naţiuni: Slovacii, Românii, Rutenii şi Jugoslavii. Maghiarii vor avea dreptul să-şi alcătuiască un stat, care să cuprindă numai pe Unguri. Ungurii din statele, cari se înfiinţează pe teritorul fostei monarhii vor căpăta drepturile ce li-se cuviu. Vecinătatea cu România va face posibil ca să venim în atingere imediată cu poporul românesc. Preşedintele Massaryk a mai dat espresiune credinţei sale firme că România şi Jugoslavia va ajunge în chestia Banatului la deplin acord.

— O telegramă din Paris anunţă: *Consiliul de răsboiu din Versailles a poruncit trupelor române să treacă linia demarcaţională şi să ocupe cele 26 comitate locuite de Români până la Tisa. (A. T. R.)*

Redactor responsabil: Dr. Sever Miclea
Editor responsabil: Aurel Rusu.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA„ ARAD.

Preţul unui exemplar 30 fileri.